

JEDINEČNOSŤ
A SPOLUPRÁCA
DVOCH
REGIÓNOV
Muránska
planina – Čierny
Hron

V TOMTO
ČÍSLE
NÁJDETE:

Spoznávame
náš región

Muránske
hradné hry sa
vrátili na
Muránsky hrad
a MASka bola
ich súčasťou

Súťaže sú opäť
vyhlásené

Vraciame sa
k tradíciam

Členovia MAS
navštívili

MASky z
BB kraja boli
na exkurzii
na Morave

Značku
Horehronie
získala
Mydielkáreň
z Hronca

Jeden z nás
Kam na výlet
v našom
regióne

HLÁSKY Z MASKY

ROČNÍK 2022, ČÍSLO 2-3

Navýšili sme zdroje financovania aj pre polnohospodárov

Partnerstvo Muránska planina – Čierny Hron pripravilo aktualizáciu Stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou, na základe ktorej došlo k úprave rozpočtu a presunu financií medzi opatreniami.

V rámci zmien a možného navýšenia finančných prostriedkov z **Integrovaného regionálneho operačného programu** podporíme investície do polnohospodárskych podnikov, na pomoc pre začatie podnikateľskej činnosti pre mladých polnohospodárov ako aj investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností. Pribudla nám i podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov, pre majiteľov a obhospodarovateľov lesov. Pre žiadateľov verejného sektora (obce) sú aj naďalej k dispozícii zvýšené zdroje do všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov, miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo, kultúry, rekreácie a turistickej infraštruktúry a pod.

Realizácia opatrení v rámci **Programu rozvoja vidieka**, t.j. čerpanie finančných prostriedkov je možné až do konca roka 2025.

Podnikatelia pozor !

Chcete rozšíriť alebo inovať svoje podnikanie?

Máme tu pre Vás stále k dispozícii rýchle peniaze na jednoduché projekty v štyroch krokoch:

- 1) návšteva kancelárie,
- 2) podanie žiadosti,
- 3) realizácia projektu,
- 4) preplatenie 55 % nákladov.

Čerpanie možné len do 29.12.2023 a finančných prostriedkov ubúda !

Preto neváhajte kontaktovať našu kanceláriu čo najskôr !

Integrovaný regionálny
operačný program
2014 - 2020

Námet a zároveň jeden z podporených projektov

Druhý v poradí zrealizovaný projekt v rámci výzvy MAS Partnerstvo Muránska planina - Čierny Hron na podporu podnikania a inovácií z IROP máme zrealizovaný a zároveň preplatený. Finančný príspevok vo výške 62 975 € bol schválený na nákup elektroiskrovéj dátovej rezačky, ktorý umožní výrobu jednoúčelových tvarových nástrojov na drevoobrábanie. Podni-

kateľovi Tiswood, s.r.o. gratulujeme a veríme, že takýchto projektov bude podporených viac.

**NAŠU
BUDÚCOSTЬ
TVORÍ TO,
ČO
ROBÍME
DNES...**

Spoznávame náš región

Rozľahlá obec Čierny Balog, patrí medzi najväčšie v rámci územia MAS Muránska planina - Čierny Hron. Nachádza sa v srdci Veporských vrchov, asi 4 km južne od Brezna. Tvorí ju 8 miestnych častí situovaných pozdĺž toku Čierneho Hrona a v príľahlých údoliach obkolesených hustými lesmi.

Osídľovanie okolia Čierneho Balogu vo väčšom rozsahu nastalo v 15. storočí, kedy do oblasti Horehronia prišli valašskí pastieri. O storočie neskôr sa tu začali usadzovať drevorubači, ktorí tu tažili drevo pre potreby baní a hutí. Prvá písomná zmienka o osade v údolí Čierneho Hrona, a teda o obci pochádza z roku 1607.

Asi najznámejšou kultúrno-historickou pamiatkou je úzkorozchodná Čiernochronska železnica. Železnička je veľkým lákadlom pre turistov. Vedie pozdĺž celého toku Čierneho Hrona od Chvatimechu až do nádherného lesníckeho skanzenu. V súčasnosti železnička premáva denne počas letnej turistickej sezóny na úseku trate z Čierneho Balogu do Vydrovskej doliny a do časti Dobroč (spolu 19 km).

V chotári obce Čierny Balog šesť kilometrov južne od časti Dobroč sa nachádza Národná prírodná rezervácia Dobročský prales. Je jedným z najstaršie chránených území na Slovensku. Výnimočnosť pralesa spočíva v jeho prirodzenom vývoji, bez akýchkoľvek zásahov človeka. Zaujímavosťou pralesa sú nielen stromy, ale aj zvieratá. Žije tu jelenia zver,

medveď hnedý, rys ostrovid, mačka divá, kuna a bohatá skupina vtáctva. Krajom pralesa vedie náučný chodník, ktorý je prístupný len so sprievodcom. Exkurzie krajom Dobročského pralesa organizuje OZ Vydra, alebo priamo tunajší Odštepný závod Lesov SR, š.p.

Les a jedinečné prírodné múzeum Lesníckeho skanzenu vo Vydrovskej doline uchváti nejedno oko. Tento skansen vybudovali v roku 2002 Lesy SR, š.p. ako unikátnu expozíciu lesníctva. Ob-

javite tu zaujímavé historické budovy súvisiace s lesníctvom, ale aj prezentáciu hlavných úloh lesníctva. Skansen je prístupný celoročne. Hlavnou myšlienkou je zvýrazniť životodarný zmysel existencie lesov. Nájdete tu horáreň, jedinečnú kaplnku z jedľovej kôry, či mechanizmy používané na obhospodarovanie lesa v minulosti, ako aj informácie o plavení dreva. Na viac ako štvorkilometrovom „Chodníku lesného času“ je v súčasnosti 86 zastávok, ktoré vám mnohými zaujímavými exponátmi a prekvapivými prirodzenými lesnými stanovišťami ponúknu objavné pohľady na životodarné schopnosti lesa. Skansen sa spojením oddychu v prírode a prístupnej formy vzdelávania a výchovy k láske k lesu a prírode snaží splniť odkaz najväčzej osobnosti slovenského lesníctva a najvýznamnejšieho rodáka z obce Čierny Balog – Jozefa Dekréta Matejovie „Zachovajme lesy potomstvu.“ formou snaží Určite

vás však zaujmú aj živé obrazy z histórie, súčasnosti a budúcnosti lesníctva. Veľmi pôsobivým doplnením areálu sú prírodné diela medzinárodnej skupiny umelcov Ekoartu. Od r. 2009 sa navyše môžete zo skanzenu vrátiť do centra obce Náučným chodníkom obce Čierny Balog, ktorý začína na konci parkoviska a končí pri Obecnom úrade.. Dokonalý útek od reality, lesný vzduch, nádherné okolie a nezabudnuteľné zážitky, je to čo Vydrovská dolina ponúka. Obec žije aj bohatým kultúrnym životom. Medzi najväčšie podujatia patrí Deň stromu, ktorý vo Vydrovskej doline každoročne organizujú Lesy SR, š.p. za spoluúčasti obce a ďalších organizácií. Z kultúrnych podujatí je to Fašiangový festival, Bačovský deň, či Katarínske dni. Súčasťou spoločenského života sú aj dve rímsko-katolícke farnosti a VYDRA - Videcká rozvojová aktivita, ktorá sa v spolupráci s partnermi venuje zachovávaniu tradícií, kultúrnych a prírodných hodnôt, propagácii zdravého životného štýlu a environmentálnej výchove.

Príroda v okolí obce Čierny Balog ponúka bohaté možnosti na letné i zimné turistiku, hubárčenie, návštevu rozhľadne na Pustom vrchu, cyklistiku horskú i cestnú

po vyznačených cyklotrasách pre horské bicykle, či po nových cyklocestách smere do Brezna alebo krásnej dolinou Čierneho Hrona až do obce Hronec. V zime je tu oblúbené bežkovanie, či lyžiarske stredisko Ski Čierny Balog na Urbanovom vrchu.

Muránske hradné hry sa vrátili na Muránsky hrad a MASka bola ich súčasťou

Muránske hradné hry majú svoju tradíciu od roku 2004. Cieľom bolo a stále je „vytiahnuť“ ľudí do prekrásnej prírody národného parku a spoločne stráviť príjemný deň na Muránskom hrade - jednom z ikonických miest, kde sa neoddeliteľne spája história so vzácnou prírodou.

Tento rok sa Partnerstvo Muránska planina - Čierny Hron zapojilo do organizovania spolu so Správou Národného parku Muránska planina, OZ Živá planina a v prekrásnej prírode ruín Muránskeho hradu ocenilo 10 júna 2022 súťažiacich, ktorí sa zapojili

do súťaží - "Krásy MAS očami detí" a "MASka v objektíve".

Počasie vyšlo perfektne a tak sa počas celého dňa mohli všetci s hravou dušou zapojiť do rôznych súťaží, ktoré pripravili pracovníci Správy Národného parku Muránska planina spolu s dobrovoľníkmi. Milovníci šermu si mohli vychutnať vystúpenie Skupiny historického Šermu Berezun z Brezna a krásu a obratnosť dravých vtákov predstavili sokoliari zo Sokoliarstva Lukáš z Muráňa. Gemer a Malohont bol významným regiónom už v stredoveku, o čom svedčia aj mnohé historické a kultúrne pamiatky. Turistickej bedeker "Stredoveké hrady na Gemeri", ktorý prináša príbeh tých najvýznamnejších hradov slávnostne pokrstili Jaroslav Hric - výkonný riaditeľ Oblastnej organizácie cestovného ruchu Gemer a Ján Šmíd - riaditeľ Správy Národného parku Muránska planina. Malí aj veľkí si mohli zároveň na pamiatku odniesť vlastnoručne vyrobený odznak z Muránskeho hradu.

SÚŤAŽE sú opäť vyhlásené

Tak ako už býva našim zvykom, ani túto jeseň sme nezabudli a vyhlasujeme súťaže pre šikovných fotografov a malých maliarov.

Využite tak príležitosť prezentovať krásy prírody nášho regiónu, zaujímavých ľudí, ich život na vidieku, ľudové tradície, zvyky i miestne pozoruhodnosti.

Na výhercov čakajú zaujímavé ceny, preto sa neváhajte zapojiť do súťaží.

Všetky podrobnejšie informácie nájdete na našej stránke: www.muranskaplanina.com

NAŠU
BUDÚCOSTЬ
TVORÍ TO,
ČO
ROBÍME
DNES...

VRACIAME SA K TRADÍCIÁM

Trh regionálnych produktov - Dni mesta Tisovec

História najstarších jarmokov na Slovensku siaha do obdobia 13. storočia. Usporadúvať ich mohli iba mestá, ktoré dostali právo vo výsadných listinách od vláduceho panovníka. Bežné jarmoky boli vlastne trhy, na ktorých každý mohol predáť alebo kúpiť všetko, čo potreboval k životu. Pulty stánkov sa prehýbali pod všemožným tovarom od kožených čižiem, cez sliepky

či sušené bylinky, až po periny, keramiku alebo sladké medovníky. Umožňovali predáť, vymeniť, alebo ináč zhodnotiť prebytky hlavne domáčich výrob chovu zvierat a pestovania poľnohospodárskych plodín. Obchodný ruch jarmokov vládol na uliciach slovenských stredovekých miest aj päťkrát do roka. Neskôr sa ich tradícia spojila s konkrétnym dátumom, ktorý mal viacero funkcií. Okrem obchodovania sa ľud tešil na zábavu spojenú s hudbou

a tancom, pribudli i bábkové diadielka, súťaže a iné atrakcie. Na veľké výročné jarmoky prichádzali poľnohospodári a remeselníci aj z iných regiónov a návštěvníci si vyberali v stánkoch debnárov, drotárov, klobučníkov, hrnčiarov, košíkárov, súkenníkov či početných medovníkárov.

V súčasnosti sa slovenské jarmoky čoraz viac tešia rovnakej obľube a návštěvnosti ako kedysi. Historickú atmosféru navodzujú stánky s tradičnými výrobkami

zo šúpolia, slamy či z dreva, kovu, kože, ale aj hliny.

V tomto

roku sme v rámci spolupráce aj s ďalšími MASkami (Malohont, Cerovina, Stredný Gemer a Južný Gemer) zorganizovali „Trhy regionálnych produktov“ na dvanásťich podujatiach v územiacch MAS. Na nich majú možnosť prezentovať šikovnosť svojich rúk i svoje výrobky rôzni remeselníci a tiež občania, ktorí sa venujú ručnej práci z regiónu Gemer-Malohont

a z ďalších regiónov Banskoobruckého kraja.

Mesto Tisovec po prvý krát získalo trhové príprivilegia na rozhraní 15. a 16. storočia, no hospodársky a spoločenský úpadok mesta spôsobil stratu príprivilegií. Po druhý krát boli vydané panovníkom Leopoldom I. v roku 1678. Tretíkrát získali Tisovčania trhové príprivilegia až v roku 1780 od panov-

níčky Márie Terézie. Podľa nich mohli usporadúvať štyri jarmoky do roka, v presne vymedzených dňoch, a raz do týždňa organizovať trhy. Týždenné trhy sa v Tišovci konávali v pondelok.

Na tradícii tišovských jarmokov sme nadviazali už po minulé roky, kedy sme usporiadali „Trhy regionálnych produktov“. Tento rok v prvú júlovú sobotu, aj keď nám počasie neprialo, sme opäť zorganizovali trh s obohatením o ukážku tradičných remesiel. Predviedli nám ich výrobco-

via medovníkov, paličkovanej čipky, keramiky, rezbára, kováča, vyskúšať ste si mohli výrobu gágoríkov i spracovanie

ľanu. Pre potešenie na pamiatku bolo možné kúpiť výrobky z kože, maľované obrázky, výšivky, med a medové výrobky, víno a mnoho ďalších výrobkov. A aby brušká nezostali prázdnne, zastaviť ste sa mohli pri regionálnom produkte – muránske buchty či syroch z Muránskeho salaša. Veľký úspech zožali aj halušky od Agro-

farma Dianiška s tradičnou bryndzou, ktoré mali svoju premiéru. No a komu to nestačilo, na záver svoje kulinárské špeciality ponúkala Reštaurácia Kôlnička, prípadne ste si mohli len tak posiedieť a vychutnať kávičku podávanú netradičným spôsobom.

Veríme, že sa Vám všetkým páčilo a podujatím sa vrátime k tradíciam davných miestnych trhov.

Trh regionálnych produktov - Balocký bačovský deň

Salašníctvo má v Čiernom Balogu dlhú a významnú tradíciu už od roku 1471, keď uhorský kráľ Matej Korvín, pochádzajúci zo sedmohradského mesta Kluž (dnes Rumunsko), sa rozhodol využiť neobývané priestory Horného Uhorska (Slovenska) na osídľovanie valašskou kolonizáciou. Skutočnosť, že aj v údolí Čierneho Hrona boli prvými osadníkmi valasi.

so svojimi stádami oviec a kôz, hovoria názvy lokalít pomenovaných rumunskou valaskou rečou – Kýcera – vrch zarastený trávou, Sihla – mokrá lúka, Poľana – lúka medzi horami, Košariská – miesto stádleňa oviec, Grúň – horský hrebeň, medzi nimi Molčanov grúň – nesúci aj dnes priezvisko Molčan, z neďalekej obci Valaská. Valasi šírili nielen salašnícky spôsob paseania svojich stád, ale aj salašnícke technologické postupy a terminológiu – koliba, valach, košiar, strunga (bránička na košia-

ri – kde sa vpúšťajú, doja a vypúšťajú ovce), žinčica, urda, bryndza.... Ovca prinášala gazdovi pätoraký úžitok – mlieko a výrobky z neho, ľahké, chutné mäso, kožušinu, vlnu, ovčí hnoj... Dnes sa na to akosi zabudlo, či požiadavky alebo potreby sa zmenili. Navyše v rozsiahлом

chotári opustené horské lúky, prerastené hnedou starou burinou s náletovými drevinami znova volajú na pomoc ovečky. Ovečky, vy „bio – kosačky“, prídeťte nás vypať a pohnať, aby sme sa znova rozzelenali. Minulosť si treba pamätať, je zdrojom poučení. A tradície sa v Čiernom Balogu pretavili do charakteristického pekného folklóru. Vyznávači naladení na túto vlnovú dĺžku sa mali možnosť stretnúť už po 14-krát v rámci Balockého bačovského dňa v druhú septembrovú sobotu.

Pred kultúrnym domom sa tradične varil baraní guláš, baranie hrče... Prišli bačovia s ovčiarskymi výrobkami, trhovníci s medovinou, domácimi koláčmi, ľahanou štrúdlou. Nastávajúce jesenné obdobie je typické pre zber hrozna a preto nemohol chýbať i burčiak. Kedže bačovský deň je oslavou tradícií a Trhy regionálnych produktov sú akýmsi návratom k podpore lokálnych producentov, jeden z dvanás-

tich trhov zorganizovalo Partnerstvo Mučárska planina – Čierny Hron práve na

Balogu. V rámci ochutnávky výrobkov od regionálnych producentov značky Gemer-Malohont a Horehronie bolo možné ochutnať syrové výrobky od Agrofarma Dianiška, s.r.o. či med od Včelia farma Dianiška, destiláty z rodinnej pálenice Janšťovcov z Brezna – Saber Distillery a víno z čiernych ríbezľí – Pádár, s.r.o. Pre potešenie na pamiatku bolo možné kúpiť výrobky z kože, maľované obrázky, výšivky, a mnoho ďalších výrobkov.

Ľudia sa postupne schádzali. Ľudový rozprávač Jožko Giertl otvoril Bačovský deň a hovoreným slovom sprevádzal ľudí počas celého programu. Na pódiu prišiel jeden z tých najzapálenejších – s gajdami Martin Tesák, ktorý je známy tým, že popri lekárskej profesií je vásnivý folklorista a chovateľ oviec. O

program sa postarali ľudová hudba Ďateline & Sólisti a domáca hudobná skupina Rubín.

Po upršanej noci a sychravom ráne, nako niec vyšlo vytúžené slniečko, ktoré rozjasnilo úsmevy všetkým zúčastneným a podujatie mohlo pokračovať až do neskorých poobedných hodín.

NAŠU
BUDÚCOSTЬ
TVORÍ TO,
ČO
ROBÍME
DNES...

Členovia MAS navštívili Poľsko

„Vyber si povolanie, ktoré budeš milovať a nebude dňa, kedy budeš musieť pracovať“
(Confucius)“

Začiatok slniečného októbra, skupina nadšencov pre rozvoj vidieka využila na exkurziu do susedného Poľska. Dlhoročná spolupráca so zahraničnými partnermi s MAS Turystyczna Podkowa nám umožnila zorganizovať exkurziu naplnenú bohatým a rôznorodým programom. Určite každý jeden účastník si našiel pre seba, ako sa vraví „to pravé orechové“ a zanechal v ňom množstvo emotívnych zážitkov.

V dňoch 6. – 8. októbra, Partnerstvo Muránska planina - Čierny Hron zorganizovalo exkurziu do Poľska pre svojich členov, zameranú na rozvoj vidieka, na fungovanie LEADERa v Poľsku, na spoluprácu medzi partnermi navzájom a zároveň nám ukázali i príklady dobrej praxe. Sobotný spoločný večer sa niesol v regionálnom duchu a navzájom sme si pochutnali na nielen ich regionálnych produktoch, ale takisto sme im priniesli aj tradičné regionálne produkty z nášho kraja.

Už v prvý deň exkurzie, po našom príchode nás domáci čakali s pestrým programom. Po ubytovaní sa v turisticko-rekreačnom centre „Ľubomír“ v obci Wiśniowa, nám odprezentovali svoje najzaujímavejšie projekty v obci a navštívili sme Farmu pod Tuszym Franciszek Śmigla. Asi najviac u každého utkvel v pamäti nezabudnuteľný pán „Franko“, ktorého láska ku koňom je priam nekonečná a tú prenáša i na svoje okolie. Druhý deň bol naplnený až do neskorého večera. Hneď zrána sme zašli do obce Raciechowice a návštívili Záhradnícke družstvo Grodzisko, ktoré je známe zberom, spracovaním a distribúciou jabĺk do obchodných reťazcov. Následne sme sa presunuli do obce Dobczyce, kde nás všetkých uchvátilo Regionálne vzdelávacie a športové centrum. Ďalšou zaujímavosťou bol výlet loďou po jazere Dobczyckie a prehliadka úpravne vody. Toto jazero slúži ako zdroj pitnej vody pre široké okolie Krakova. Po výdatnom obede sme sa oboznámili s historiou hradu v Dobczyciach a prezreli si skansen v jeho blízkosti. Následne sme sa presunuli do obce Siepraw, kde športový areál Sunny Park sa hmýril mládežou. Po celom dni nás čakal už spomínaný regionálny večer, kde sme sa lepšie navzájom spoznali a vymenili si skúsenosti pri aplikácii princípov LEADER v praxi. Posledný deň exkurzie, sme zavítali do Krakowa, ktorý každoročne navštívi niečo cez milióny turistov. Samozrejme ako sa na poriadnych veriacich patrí, naši poľskí partneri nám neopomenuli ukázať svoju pýchu Sanktuárium Božieho milosrdstva v Łagiewnikach a centra Jána Pavla II. Následne nás sprivedkyňa previedla od Wawelu do historickej časti Krakowa a prezradila páru zaujímavosti o minulom hlavnom meste Poľska. Po ukončení exkurzie sme sice uchodení, ale plní zážitkov nastúpili do autobusu a neostávalo nám nič iné, len veriť, že raz aj na Slovensku sa budú dať realizovať takéto pekné aktivity a projekty podporované EÚ a štátom, ktoré majú slúžiť nám všetkým.

MASky z Banskobystrického kraja boli na exkurzii na Morave

Pod záštitou Vidieckeho partnerstva BB kraja sa na pozvanie MAS Moravská cesta v dňoch 5.- 8.9.2022 uskutočnila odborná exkurzia na Moravu pre členov miestnych akčných skupín (MAS) z banskobystrického kraja. Exkurzie sa zúčastnilo 50 zástupcov 8 MAS (MAS Cerovina, MAS Hontiansko-Novohradské partnerstvo, MAS Ipeľská kotlina-Novohrad, MAS Malohont, MAS Partnerstvo Muránska planina-Čierny Hron, MAS Zlatá cesta, MAS Žiaraska kotlina, MAS VSP Hontiansko-

Dobronivské).

Počas exkurzie účastníci navštívili veľa zaujímavých lokalít spojených s aktivitami moravských MAS (MAS Moravská cesta, MAS Bystrička, MAS Opavsko), okrem iných napríklad aktívnu hanácku obec Příkazy, farmu Doubravský dvůr, Centrum ekologických aktivít (galerie přírody) Sluňákov, historickú obrannú pevnosť v

Křelove, Základnú školu a sídlo MAS v obci Náklo, lokálnu výrobu olomouckých tvarůžků a minipivovar TVARG, hrad Božouzov, Zemědělské a obchodní družstvo SLEZSKÁ DUBINA, obecný úrad Škřipov, energetické hospodárenie vo firme HON a iné.

Exkurzia bola naozaj pre všetkých účastníkov inšpiratívna a motivujúca, opakovane však musíme so smútkom konštatovať, že napriek minimálnej vzdia-

lenosti a spoločnej histórii je starostlivosť o rozvoj vidieka a podpora vidieckych rozvojových aktivít v Českej republike na miele vzdialená pred realitou u nás. Obrovský

rozdiel je najmä v prístupe štátnych a regionálnych inštitúcií a orgánov k podpore rozvoja vidieka. Len jeden príklad: MAS v ČR už v tomto roku budú vyhlasovať výzvy z nového programového obdobia 2021-2027, pričom rozvojové stratégie spracovávali v rokoch 2020-2021.

Značku Horehronie získala Mydielkáreň z Hronca

Mydielkáreň - malý svet plný zvedavosti a lásky k prírode.

Svet sa im odjakživa zdal až príliš zaujímavý na to, aby celý život strávili v jednej práci a nevyskúšali nič nové. Bavilo ich experimentovať, ale že sa im raz podarí zaexperimentovať takto radikálne, o tom sa im mohlo iba snívať.

Okrem sviečok, ktoré vznikajú v malej učupenej obci Hronec a sú výsledkom ručnej práce pani Drahomíry Prachniarové, tento rok do rodiny regionálneho značenia pribudli aj ručne robené mydlá od pani Prachniarové. Základom pre výrobu mydla je olej alebo maslo (napríklad kokosový, olivový olej alebo bambucké maslo apod.). Prídavné látky, ako sú kozie mlieko, med, bylinky, ovsené vločky, aktívne uhlie, slnečnicový olej, hydroxid sodný sa snažia zabezpečovať na lokálnej úrovni. Mydlá sú vyrábané v malých dávkach z čerstvých surovín, tak aby boli na distri-

búciu pripravené vždy iba čerstvé výrobky. Produkty je možné nájsť v rámci Slovenska v rámci niekoľkých predajných miest (napr. MP drogérija Tornaľa, Kvetinárstvo Bánovce nad Bebravou, predaj cez portál Sashe, predaj cez platformu Amazon....). Predaj cez vlastný e-shop www.mydielkaren.sk.

Jeden z nás ...

Hovorí sa, že najkrajší pohľad na svet je z konského sedla. **Hu-**
culská magistrála

ako jedinečný produkt cestovného ruchu sa začal budovať v roku 2009.

Iniciátori nápadu a aj jeho realizá-

tormi boli Slovenský hucul klub a Zbojská, s.r.o. Neskôr sa k nim aktívne pripojila Správa Národného parku. Huculská magistrála ponúka putovanie po území Muránskej planiny a Čiernom Hrone v sedle koňa.

Pôvodná myšlienka záchrany chovu huculov v NP Muránska

agroturistiky s využitím bohatého potenciálu krajiny. Cieľom občianskeho združenia je taktiež pomoc pri budovaní a prevádzkovanej prestupných staníc, chodníkov vhodných pre konskú turistiku, zabezpečovanie manažmentu, reklamy a marketingu produkta Huculská magistrála.

Horské vychádzky v sedle koňa vás príjemne naladia a pomôžu kompleksu vám uniknúť od každodenných služieb za-starostí. Na jazdenie sú vám meraných k dispozícii kone, ktoré sa vyznačujú pokojnou a rozvážnou povahou a Nevše-

ruchu a

dné putovanie po zbojníckom kraji si môžete objednať u poskytovateľov cez stránku: <https://huculskamagistrala.webnode.sk/putovanie/>

Kam na výlet v našom regióne

Nad dolinou Muráňa vystupujú strmé vápencové steny Muránskej planiny a kraju dominuje bralo Cigánky so zrúcaninami **Muránskeho hradu**, ktorý sa spomína už v roku 1271. Takmer 360 m dlhé a 96 m vysoké rumovisko mohutné-

ho hrádu svedčí o bohatej a dramatickej histórii. Založil ho rod Bebekovcov a postupne patril Ilsvaiovcom, Tornalyovcom, Széchyovcom, Koháryovcom, až napokon Coburgovcom.

Zrúcanina ponúka krásne výhľady na všetky svetové strany. Aby ste si ich mohli ešte viac vychutnať, nájdete tu na to určené dve vyhliadkové plošiny.

Z obce Muráň viedie náučný chodník, ktorý na vzdialenosť nie je príliš dlhý, ale prekonáva prevýšenie vyše 500 m. Príamo pod hradom sa nachádza chata Zámok, kde dobre padne sa po náročnom výstupe občerstviť. Na ubytovanie ponúka 16 lôžok. Počas letnej sezóny je otvorená počas víkendov. Od chaty trasa pokračuje k samotnej zrúcanine už iba cca 500 m po strmom chodníčku a niekoľkých schodoch - za mokra sa tu môže šmýkať.

Na hrad sa dostanete aj z Prednej Hory či Veľkej Lúky, z ktorej je trasa najkratšia. Po ceste naspäť do Muráňa si nenechajte ujsť návštěvu predajne s muránskymi

buchtami. Na doplnenie energie po výlete sú výborné.

Ak máte ešte čas, zájdite na azda už každému dobre známe **Syslovisko Biele**

Vody, ktoré sa nachádzajú 2,6 km severovýchodne od Muráňa v smere na Prednú Horu. Od marca do konca septembra tu môžete pozorovať jednu z najpočetnejších kolónii sysľa pasienkového na Slovensku. Maličké pôvabné stvorenia prídu až do tesnej blízkosti človeka, čo u týchto prirodzených veľmi plachých tvorov nie je bežné. Tieto zvieratá si totiž zvykli na prítomnosť človeka vďaka pravidelnému prikrmovaniu. Mnohé jedince tak nemajú problém priať potravu priamo z vašej ruky.

Kontakt

Kancelária Partnerstva Muránska planina - Čierny Hron
Nám. Dr. V. Clementisa 87 (1. poschodie) - vchod zo zadnej strany
980 61 TISOVEC
tel.č.: 0950 464 450
e-mail: partnerstvompch@gmail.com
web: www.muranskaplanina.com

v pracovných dňoch 9⁰⁰ - 15⁰⁰ hod.

Program
rozvoja vidieka SR
2014-2020

